

Cserkuti András

A kosárlabda története Pécs – Baranya 1930–1969

101001010010100
111101111101010
111111111111111
101011010110101

D Paper
igital

Cserkuti András

A kosárlabda története

Pécs – Baranya
1930-1969

„Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodj a jövőn.”
(Széchenyi István)

Cserkuti András

A KOSÁRLABDA TÖRTÉNETE

PÉCS – BARANYA

1930-1969

www.digitalpaper.hu

Ez a digitális könyv a 2010-ben a Virágmandula Kft. gondozásában
megjelent könyv változatlan kiadása.

Kiadó: Virágmandula Kft.
www.mandulavirag.hu
Felelős kiadó: Simon Gabriella, Bernáth Miklós
Pécs, 2011

Borító: Virágmandula Kft.
Digitális szerkesztés: Virágmandula Kft.
Az eredeti kiadványt tördelte: Szabó Anna
Terjedelem: 62,5 A/5 ív

ISBN: 978-615-5181-21-4

© Cserkuti András
© Virágmandula Kft.

Előszó

LECTORI SALUTEM!

Kétezer éves városunk életében a 2010-es esztendő kiemelkedő jelentőségű, hiszen hivatalosan is viselhetjük az Európa Kulturális Fővárosa címet. Lehetőségünk nyílt rá, hogy megmutassuk magunkat a nagyvilágnak, felhívjuk városunkra a kultúrákedvelők figyelmét. Komoly- és könnyűzenei koncertek, színházi előadások, irodalmi estek, konferenciák és kiállítások hívogatják ideén a közönséget a Mecsek aljára. A hozzánk érkezőknek megmutatjuk Pécs értékeit, különlegességeit, tradícióit. Ezek közé sorolhatjuk a pécsi sporthagyományokat, a testedzés kultúráját is.

Ezért is szerencsés, hogy ebben az évben jelenik meg a pécsi kosárlabdázás történetét bemutató kiadvány. Az utóbbi évtizedekben mindkét nem kosárlabdásai tiszteletre méltó teljesítményt nyújtottak, s Pécs a kosárlabdasporthoz fellegvárai közé emelkedett. A férfiak nemcsak visszakerültek a hazai élvonalba, hanem érmes helyezéseket értek el, a nők pedig sokszoros bajnokok és kupagyőztesek, ráadásul a nemzetközi porondon is sikeresen helytálltak. Az utóbbi csapat megkapta az Európa Kulturális Fővárosa hivatalos nagyköveti címét is, hiszen amerre a világban járnak, Pécs hírnevét öregbítik.

A pécsi kosarasok rengeteg kellemes percet szereztek szurkolóiknak, akik lelkes biztatással hálálják meg a jó játékot. Magam is sokszor tapasztaltam azt a mindent elsöprő buzdítást, ami a nézőtérrel árad a pályán küzdők felé. A B-közép – mely nagyon gyakran az egész sportcsarnokot jelenti – szinte hatodik csapatagnak számít a mérkőzéseken. Többek között ez a közösségteremtő erő ösztönzött arra, hogy a Baranya Megyei Kosárlabda Szövetségben elvállaljam az alelnöki tiszteletet.

A múltunk ismerete segíthet minket abban, hogy reálisan lássuk a jelenünket és tervezni tudjuk a jövőnket. Ebben segít ez a kiadvány, melynek létrehozásáért köszönet illeti e könyv alkotóját!

Az olvasóknak kellemes időtöltést, jó szórakozást kívánok a pécsi kosárlabdacsapatok sikereinek felidézéséhez!

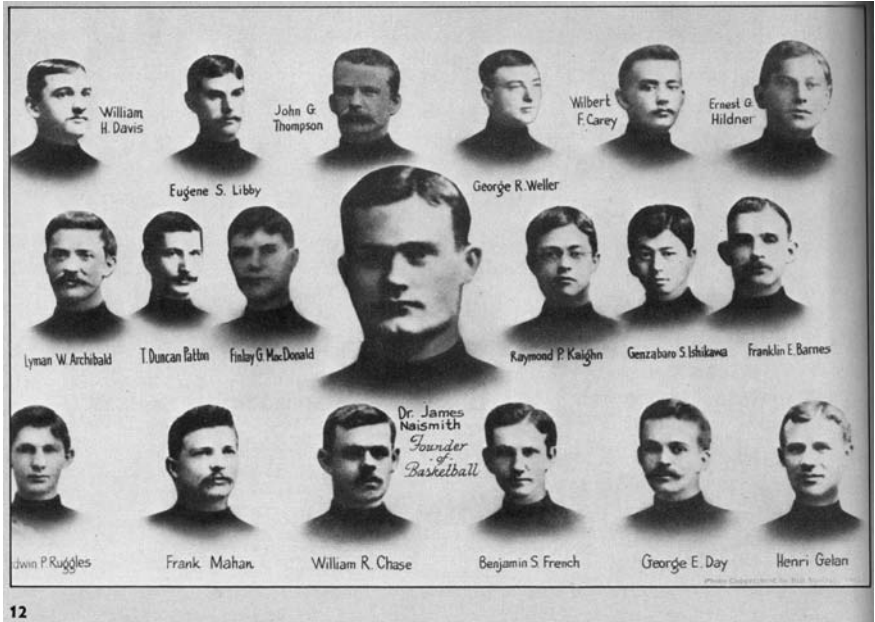
A ma és a holnap kosarasainak pedig kívánom, hogy elődeiket túlszárnyaló eredményeikkel tegyék szükségessé a kötet bővítését!

Pécs, 2010. augusztus

Dr. Páva Zsolt
Pécs polgármestere

Dr. James Naismith és az a 18 főiskolai hallgató, akik történelmet írtak, amikor részt vettek az első kosárlabdajátékban 1891 decemberében

Bevezető

Ez a kis gyűjtemény nem tudományos igényű. Szerény célkitűzéssel íródott. Csupán arra törekszik, hogy a kosárlabda egyetemes történetének egy nagyon kicsinyke, magyar, azon belül is **Baranya kosárlabdamúltját** tárja fel.

Teljességre sem törekedhet, mert a kezdeti és az azt követő időszak sikerekben olyan gazdag volt, hogy minden mozzanat megörökítésére nem vállalkozhatott. Arra szorítkozik, hogy megmutassa az út fontosabb állomásait, kiemelkedő eseményeit és eredményeit, az utat, amelyen az ősök, a kosárlabda úttörői jártak.

A munka megírásának nehézségeit csak az elhatározás és a kezdet után láttam. Segítségemre az avított újságok és legfőképpen azok voltak, akik szerencsére még köztünk élnek. Akik a kosárlabdasport bölcsőjét körülállhatták, részesei lehettek az első bizonytalan lépéseknek, tanúi az első sikereknek, alapítói, alakítói és irányítói jelenének és jövőjének. *Tőlük, az élő tanúktól tudom, és mindahányuknak nagy-nagy tisztelettel köszönöm mindazt, amit mint krónikás feljegyezhettem.*

Kívánom, hogy még nagyon sokáig meséljenek, adomázzanak fiatal éveik gyönyörű és felejthetetlen eseményeiről, gazdagítva az utódok tudás iránti és emlékező szomjúságát, kíváncsiságát!

Hogy miért is „illett és kellett” hozzáfognom és megírnom a pécsi és baranyai kosárlabda történetét?

A történet nagyon egyszerű. Szüleim nagy sportrajongók voltak. Testvérem – Cserkúti Rezső (Cseri) – kosarazott a Ciszterben, majd a PVSK és a Postás következett. Sógornőm – Makay Mária (Mackó) – kosarazott, sógorom – Romhányi László – pedig birkózott.

A környék – Gründler körút, mi így neveztük – tele volt sportolóval. A Lánc utcában lakott az a kiváló sportember – játékos, edző, játékvezető –, aki e mű elkészítésében és összeállításában a legnagyobb segítséget és támogatást adta, de kérte anonimitását. A Katalin utca Mutz Máriával és Frank Jancsival – kosarasok – kezdődött. Az Orsolya utcában lakott Mikuska Pista, a PVSK kosárszakosztály egyik alapítója. A Gründler körút Hircziékkel – labdarúgó – kezdődött, velünk szemben lakott Gál Karola, az első női pontok szerzője a PVSK női csapatából. (Ez csak az anyag keresése közben tudódott ki!) Az Erzsébet utcában lakott Verling Jenci – ökölvívó, vezető –, az utcánkban a híres bunyós Manzini Tibi. A Vöröskereszt utcában lakott egyik általános iskolai barátom édesapja (Sümeghy Mihály), akiről e kis tanulmány írása közben derült ki, hogy a Széchenyiben az alapítók egyike volt. Jött a Sándor utca Zsibrik Katival – PVSK-kosaras – és férje, Kelenfi Karcsi, a PVSK labdarúgója, valamint Burai Márti, szintén PVSK-kosaras. És még voltak jó páran.

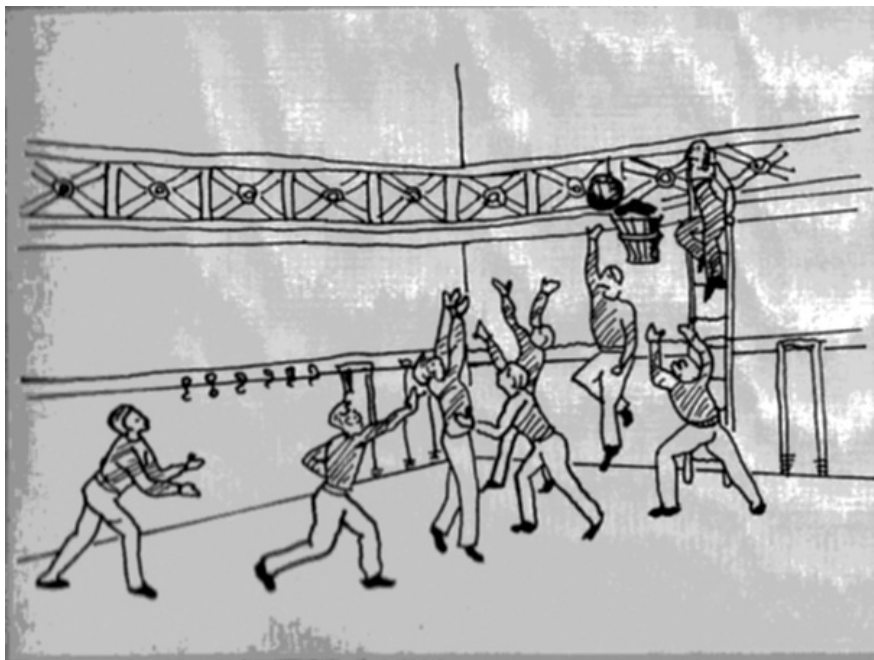
Csak érdekességként jegyzem meg, a kutatás során tudódott ki, hogy az első pécsi kosárbajnok – Kóhegyi István – is a környéken lakott, és szerencsére még most is ott lakik.

Bátyám, majd később Motil Emil testnevelő tanárom – Széchenyi gimnázium – révén hamar a kosárlabda szövetségben találtam magam. Az első eredmény beírásától bizony már ötven év is eltelt.

A szövetségben aztán olyan tanítóim, később barátaim lettek, mint Radochay „Buli”, Fülöp „Atya”, Egyed Misi, Czéh Laci, Garamvölgyi (Güth) Karcsi, Szittyá Imre és még sorolhatnám!

Munkahelyemen – Volán – egy szobában dolgoztam Bencze Rékával, a PVSK első női NB I-es csapatának játékosával, és a társvállalatnál, az AFIT-nél dolgozott játékvezető és városi szövetségi kollégám, Váradi György. Így aztán nem lehet csodálkozni, hogy mi lett, mi volt a kedvenc időtöltésem: A KOSÁRLABDA!

Az ún.
létrás ember
szedte ki a labdát
a kosárból

A kosárlabdasport egyetemese története

A kosárlabda a springfieldi – Keresztény Dolgozók Főiskola, USA, Massachusetts állam, ma Springfield College – Testnevelési Főiskola hallgatóinak, mesterüknek *James Naismith*nek és nem utolsósorban a legfőbb szereplőnek, a véletlennek köszönheti létét.

Dr. James Naismith (1861–1939). 1891 decemberében a téli edzéseiket tartó sportolók labdája a tornaterem falára erősített vesszőkosárba szállt. Az üdítően ható és nagy tetszéssel fogadott véletlenben az alapötlet adva volt. Még ott, az edzésen tudatos kísérletezések követték, és mire az edzés véget ért, az ifjúság minden újért, váratlanért és szokatlanért lelkesedő bohém kedve, egészséges, minden izmot megmozgató játékos szórakozása útjára indította az újkor egyik legnépszerűbb sportágát, a **KOSÁR LABDÁT**. Akkor még két szóba írták! (1921-től írják egybe.) Eredetét tehát nevében hordja, és sokáig valóban a vesszőkosár volt a legfőbb tárgyi feltétele.

James Naismith

1892-ben Lew Allen drótból cső formájú kosarat készített az addig használt őszibarack szállítására használt kosarak helyett. Megjelent a 13 alapszabályt és az öt alapelvet tartalmazó első szabálykönyv. Franc Mahan tanítvány basketballnak keresztelte el a játékot. Március 1-jén került sor az első nyilvános kosárlabda-mérkőzésre: a Keresztény Dolgozók Főiskolájának diákjai játszottak a tanárok ellen. A diákok kétszáz néző előtt 5-1-re győztek. Amos Alonzo Stagg szerezte a tanárok egyetlen pontját.

1893-ban vaskarikára erősített hálóból készült kosarat állítottak elő. Bevezették a kosarak mögötti 12×6 láb méretű palánkot, hogy megakadályozzák a nézők beavatkozását a játékba.

1894-ben az addig használt futball-labdákat felváltotta a kosárlabda.

A többi csak lassan alakult ki James Naismithben, aki ösztönösen meglátta a téli foglalkozásokat oly jól kiegészítő „szórakozásban” egy új sportjáték lehetőségét. A tudatos keresés, a kísérletezés korszaka kezdődött el, és az érdeklődés, amellyel mindenki fogadta, új meg új lendületet adott a fejlődésnek.

Springfield

A játék szabályainak első összefoglalásával – **1892. január 15.** a főiskola *Triangle* újságjában – lezárul az első, a történelem előtti korszak, és ekkor már előttünk áll a baskettball őse. Alkalmasint még ötnél többen játsszák, háló helyett drótfonat

